

Oslo, 5. desember 2016

Innspill Prop. 12 S Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021)

Sex og samfunn takker for mulighet til å komme med innspill til regjeringens Opptappingsplan mot vold og overgrep.

Kort om Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter og har i 45 år jobbet for å bedre befolkningens tilgang til tjenester og informasjon knyttet til dette feltet. Vårt arbeid inkluderer blant annet drift av poliklinikk med gratis tjenester til alle under 25 år, undervisning og hospitering, utarbeidelse av informasjons- og undervisningsmateriell, samt politisk påvirkningsarbeid.

Vårt skriftlige innspill vil i hovedsak omhandle tilgjengelige tjenester som er særlig tilrettelagt for barn og unge, som både skal bidra i å forebygge vold og overgrep, samt avdekke situasjoner hvor vold og overgrep kan ha funnet sted.

I tillegg til å være et samfunnsproblem og et folkehelseproblem, må også vold og overgrep ses på et individnivå. Vold og overgrep kan få store konsekvenser for den det gjelder, og føre til belastninger og skader som kan vare livet ut.

Tilgjengelige tilbud

Barn og unge må tilbys arenaer hvor de kan snakke med kvalifisert personell, og det er viktig at relevante tilbud er tilgjengelig. I vårt arbeid møter vi unge med ulik bakgrunn. Vi ser hvor viktig trygge og åpne møteplasser er for enkeltindividers liv, og slike møteplasser trengs for å sikre tilgang til relevant informasjon for mindre grupper og for individets helse og velvære.

Ifølge Helsedirektoratets rapport *Kartlegging av årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten*¹ er kun 20,7 prosent av årsverkene i helsestasjons- og skolehelsetjenesten knyttet til ungdomsskolen, videregående skole eller helsestasjon for ungdom. Så lite som 2,7 prosent av totale årsverk brukes i helsestasjon for ungdom.

Vi anbefaler at det settes av midler til arbeid med psykisk helse på helsestasjoner og i skolehelsetjenesten. Dette arbeidet er viktig for å fange opp vold og omsorgssvikt, samt øvrige former for overgrep og forebyggings-/oppfølgingsarbeid knyttet til dette

Opptappingsplanen nevner selv at det er en utfordring at flere utsettes for vold og overgrep enn det som blir avdekket eller de som søker hjelp, og da mener vi at det er viktig at hjelpetjenestene er tilgjengelige og at informasjon om disse er godt formidlet.

Det er viktig at tjenester og hjelpeinstanser samordnes og koordineres, også slik at ulike instanser vet hvor og hvordan man skal henvise videre. Sex og samfunns Ungdomsgruppe

¹ Helsedirektoratet: [Kartlegging av årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#).

påpeker også at ved henvisning må den det gjelder følges opp av henviser, slik at man forsikrer at tilstrekkelig hjelp gis.

Kompetanse i å møte barn og unge

Det er avgjørende at mennesker som jobber med barn og unge innehar kompetanse om vold og overgrep, inkludert tegn på utsatthet og utøvelse og hvordan snakke om dette.

Vi anser det som viktig at alle som jobber innenfor helsevesenet skal ha kunnskap om vold og overgrep. Dette er viktig både for at den utsatte skal møtes og ivaretas på en god måte uansett hvem de møter. Dersom man har gode erfaringer fra den første gangen man nevnte hendelsen eller hendelsene for noen, øker sjansen for å oppsøke videre hjelp på et senere tidspunkt. Sex og samfunn har erfaring med at mange oppsøker oss for konkrete forespørsler som å ta graviditetstest, sjekke seg for seksuelt overførbare infeksjoner eller for å få hjelp for andre behov, hvor det i løpet av samtalen kommer frem at personen har vært utsatt for ulike former for vold og/eller overgrep. I tillegg kommer mange overgrepsutsatte til oss i stedet for overgrepsmottaket; noen fordi de ikke vet om andre tilbud, andre fordi de har tatt et bevisst valg om ikke å benytte seg av hjelpetilbud som er direkte relatert til seksuelle overgrep.

Opptrappingsplanen understreker at mange ansatte i barnehager, skoler, helse- og omsorgstjenester, barnevern, politi, asylmottak med videre, ikke har tilstrekkelig kompetanse i å avdekke vold, handle ved mistanke og snakke med barn om vanskelige temaer. Sex og samfunn vil derfor foreslå at, i tillegg til endring i rammeplan for å snakke om vold og overgrep, burde også temaet seksualitet innføres som obligatoriske tema i utdanningsforløp for helsepersonell, sosionomer, ansatte i barnehage og skole, og andre som møter barn og unge i sin jobbhverdag. Vi håper forslag om en felles rammeplan for de helse- og sosialfaglige profesjonsutdanningene kan inkludere dette, men ser også behov for at andre utdanninger bør få økt kompetanse på feltet, blant annet innen politiet.

Vi ser frem til å delta på høring.

Med vennlig hilsen

Maria Røsok
Daglig leder

Tore Holte Follestad
Assisterende daglig leder